

การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทย
ในระดับประถมศึกษา : การวิเคราะห์อภิมาน

A Synthesis of Research Work on Learning and Teaching for Writing Skill
Development in the Thai Language for Primary Education: Meta-Analysis

กรรณิการ์ แก่นเกษ^{1*} และ วราพร เอราวรรณ²

Kannika Kaenket^{1*} and Waraporn Erawan²

(Received: July 4, 2019 ; Revised: July 11, 2019 ; Accepted: July 12, 2019)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยของนักเรียนในระดับประถมศึกษา 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะงานวิจัยที่มีผลต่อค่าขนาดอิทธิพล ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยของนักเรียนในระดับประถมศึกษา งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ. 2549- 2558 จำนวน 89 เล่ม โดยใช้แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย และแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยเป็นเครื่องมือในการวิจัยที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน วิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลคำนวณตามวิธีของ Glass จำนวน 89 ค่า ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้วิจัยและการพิมพ์ ด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย และด้านวิธีวิทยาการวิจัย รวม 26 ตัวแปร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยาย การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยมีการศึกษามากที่สุดในปี พ.ศ. 2553 และ พ.ศ. 2555 สาขาที่ทำการศึกษามากที่สุดคือ สาขาหลักสูตรและการสอน งานวิจัยส่วนใหญ่มีจำนวนหน้าทั้งหมดเฉลี่ย 227 หน้า เมื่อไม่รวมภาคผนวกมีจำนวน 92 หน้า

2. คุณลักษณะงานวิจัยที่มีต่อค่าขนาดอิทธิพลได้แก่ 2.1) เนื้อหาสาระของงานวิจัยพบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 ตัวแปร

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา ศึกษาศาสตร် มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา ศึกษาศาสตร် มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master degree student, Educational Research and Evaluation Program, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Assistant Professor, Department of Educational Research and Development, Faculty of Education, Mahasarakham University

*Corresponding Author E-mail: kannika.kaenket@gmail.com

ได้แก่ ความมุ่งหมายของการวิจัยและสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2.2) ด้านวิธีวิทยาการวิจัย พบว่าตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ รูปแบบของการสุ่มตัวอย่าง วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ และประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล

คำสำคัญ การวิเคราะห์ห่อถัก การสังเคราะห์งานวิจัย การเขียนภาษาไทย

Abstract

The research objectives were 1) to study the characteristics of research work related to learning and teaching for writing skill development in the Thai language of students in the primary education level, 2) to compare the research work characteristics affecting the effect size of the research work related to learning and teaching for writing skill development in the Thai language of students in the primary education level. Eighty-nine experimental research reports published from 2006 to 2015 were synthesized. The research instruments were a form for recording research characteristics and a research evaluation form. The content validity of both forms had been examined by 5 experts. There were 89 effect sizes calculated by using Glass's method. The research characteristics were divided into 3 aspects: the researcher and printing, the research content, and the research methodology. There were 26 variables altogether. The analysis of data employed descriptive statistics, the analysis of the difference of the means of the effect size, and the analysis of variance.

The research results were as follows:

1. The research reports related to learning and teaching to develop Thai language writing were mostly from the research conducted in 2010 and 2012. The most popular field of study was curriculum and instruction. The majority of research had 227 pages, by average, and 92 pages, excluding appendices.

2. The research characteristics effecting the effect size were: 2.1) on the aspect of research content, there were 2 variables that could explain the difference of the effect size with statistical significance at the .05 level: the research objective and the learning media; 2.2) on the aspect of research methodology, there were 3 variables that could explain the difference of the effect size with statistical significance at the .05 level: the sample selection process, how to find the quality of the research tools, and types of data analysis.

Keywords: meta-analysis, synthesis of research work, Thai writing

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ ตลอดจนการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยจึงมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน เพื่อให้เกิดการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 (2) และ (3) ได้ระบุแนวทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยเน้นฝึกทักษะกระบวนการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การฝึกปฏิบัติจริง และการประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการป้องกันและแก้ปัญหา ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ กล่าวเช่นนี้สถานการณ์ ให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กรมวิชาการ, 2545) ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ซึ่งเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะการใช้เทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ

โดยการเขียนจะเริ่มต้นด้วยการสะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยคและคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11 เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงและท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ในระดับชั้นประถมศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสมใช้แผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิดเพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์และมีการถ่ายทอดในการเขียน พูดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน พูดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพูดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีการถ่ายทอดในการดูและพูด

จากรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล พบว่า จากปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และอ่านน้อย ถือเป็นปัญหาวิกฤตใหญ่ที่ประเทศไทยต้องเร่งแก้ไข ก่อนที่ศักยภาพของคนไทยจะด้อยลง ที่สำคัญ

การเพิ่มปริมาณการอ่าน หรือคนอ่านให้มากขึ้นไม่ใช่เพียงปัจจัยเดียวที่ต้องคำนึงถึง แต่การอ่านอย่างมีคุณภาพก็ต้องพัฒนาควบคู่กันไปด้วย โดยเฉพาะการอ่านไม่ละเอียดย และจับใจความสำคัญไม่ได้ แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะประกาศให้ปี 2558 เป็นปีแห่งการปลดนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ พบว่าช่วงระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมาอาจเรียกได้ว่าการแก้ปัญหานี้อาจยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าไรนักเพราะเมื่อดูจากผลสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อช่วง ส.ค. 2558 แม้จำนวนเด็กอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้จะลดลง แต่ก็ยังทำไม่ได้ 100%

โดยผลสำรวจนักเรียนชั้น ป.1 ครั้งที่ 1 เดือน มิ.ย. 2558 พบว่า มีนักเรียนเขียนไม่ได้ร้อยละ 8.7 การสำรวจครั้งที่ 2 เดือน ก.ค. 2558 นักเรียนเขียนไม่ได้เหลือร้อยละ 5.0 นักเรียนชั้น ป.2 การประเมินครั้งที่ 1 เขียนไม่ได้ร้อยละ 11.2 ประเมินครั้งที่ 2 เหลือเขียนไม่ได้ร้อยละ 7.0 ชั้น ป.3 ครั้งที่ 1 เขียนไม่ได้ร้อยละ 7.6 ครั้งที่ 2 เขียนไม่ได้ร้อยละ 5.3 ชั้น ป.4 ครั้งที่ 1 เขียนไม่คล่องร้อยละ 11.3 ครั้งที่ 2 เหลือเขียนไม่คล่องร้อยละ 8.1 ชั้น ป.5 ครั้งที่ 1 เขียนไม่คล่องร้อยละ 9.7 ครั้งที่ 2 เหลือเขียนไม่คล่องร้อยละ 6.6 และ ชั้น ป.6 ครั้งที่ 1 เขียนไม่คล่องร้อยละ 7.0 ครั้งที่ 2 เหลือเขียนไม่คล่องร้อยละ 4.7 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

จากการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษาด้านส่งผลให้นักวิชาการทางการศึกษาส่วนใหญ่ศึกษางานวิจัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรในประเทศ และเผยแพร่ผลงานให้คนทั่วไปสามารถนำไปใช้ได้ง่ายขึ้น ซึ่งข้อมูลสำคัญที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ทางเลือกหนึ่งคือ งานวิจัยที่เกี่ยวกับศาสตร์นั้น ๆ เช่น ครูที่ต้องการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็สามารถนำผลสรุปที่ได้จากงานวิจัยเรื่องเกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยดังกล่าว ไปศึกษาและผลิตนวัตกรรมที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนของตนเองได้ เป็นต้น แต่งานวิจัยที่ศึกษาปัญหาเดียวกันก็มีระดับความลึกในการศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้การศึกษาและหาข้อสรุปจากงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องที่ศึกษาในเรื่องเดียวกัน พบว่าการสังเคราะห์งานวิจัยเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยสรุปข้อค้นพบจากงานวิจัยหลาย ๆ เรื่อง เพื่อให้ได้ความรู้ที่เป็นประโยชน์กับผู้ที่ต้องการศึกษาในศาสตร์นั้น ๆ ได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพราะการสังเคราะห์งานวิจัยเป็นการรวบรวมงานวิจัยที่ศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกันที่มีอยู่มากมายเข้ามาสรุปร่วมกัน โดยผลสรุปที่ได้จะมีความกว้างขวางและลุ่มลึกของข้อมูลมากกว่าก่อนการนำงานวิจัยแต่ละเรื่องมาสรุปรวมกัน เป็นวิธีที่มีหลักการ ขั้นตอนการสังเคราะห์มีความเป็นระบบ และมีการประเมินคุณภาพของงานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์ ทำให้ ผลการสังเคราะห์มีความน่าเชื่อถือ

ทักษะการเขียนเป็นทักษะการสื่อสารที่มีบทบาทเพื่อการสื่อสารเป็นหลัก ดังคำกล่าวของ วชิระ แสงสุวรรณ (2558) กล่าวว่าทักษะการเขียนมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้โดยทั่วไป ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา นักเรียน นักศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางด้านการเขียน จนถึงขั้นที่เรียกได้ว่า มีทักษะในการเขียน อย่างจริงจัง สม่่าเสมอและต่อเนื่อง นอกจากนี้แล้วการเขียนยังใช้เป็นแบบฝึกหัด แบบทดสอบ เพื่อการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกด้วยและในอดีต การเขียนเป็นการเรียนวิธีการใช้ภาษาเขียนที่สละสลวย เพื่อใช้ในการจูงใจผู้อ่าน การเขียนจึงมุ่งเน้นที่งานเขียนในด้านความถูกต้องในการใช้ถ้อยคำภาษาและการเรียบเรียงเนื้อหาอย่างถูกต้องละเอียดละไม แต่ภายหลังมีแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการเขียนเพิ่มขึ้นเช่นแนวความคิดที่ว่า การเขียนมิใช่เป็นเพียงการบันทึกคำพูดเป็นลายลักษณ์อักษร

เท่านั้น แต่เป็นการสะท้อนความคิดในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอยู่ภายในของแต่ละบุคคลแล้วถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร แนวความคิดนี้มุ่งเน้นที่จุดมุ่งหมายของการเขียน ซึ่งได้แก่การสื่อความคิดความเห็นของผู้เขียนให้ผู้อื่นทราบ และแนวความคิดว่าการเขียนมิได้เป็นเพียงวิธีการสื่อสารเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความคิดสติปัญญา ทั้งในด้านการคิดค้นเรื่องราวที่จะนำมาเขียนและการจัดรูปแบบการนำเสนองานเขียนนั้น แนวความคิดเกี่ยวกับการเขียนจึงเปลี่ยนไปเป็นการมุ่งเน้นที่กระบวนการเขียน ซึ่งการฝึกฝนให้เกิดพัฒนาการด้านการเขียนได้นั้น นักศึกษาคควรมีความรู้ ความเข้าใจตลอดจนความตระหนักถึงความรู้ต่าง ๆ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการเขียนเสียก่อนเพราะจะทำให้การพัฒนาการเขียนเป็นไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ

ในการสังเคราะห์งานวิจัยนั้นหากนักวิจัยต้องการสรุปและสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ วิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณก็เป็นวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณรูปแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพเพราะผลสรุปที่ได้ออกมาจะมีความตรงภายในสูงกว่าก่อนการนำงานวิจัยมาสังเคราะห์ และมีความเป็นระบบด้วย เพราะการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณนั้นนักวิจัยจะนำงานวิจัยซึ่งศึกษาปัญหาวิจัยเดียวกัน จำนวนหลาย ๆ เรื่องมาศึกษาและวิเคราะห์ด้วยเทคนิควิธีการทางสถิติ เพื่อให้ได้ข้อสรุปของผลการวิจัยที่มีความกว้างขวางลุ่มลึกกว่าผลงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่อง ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ห่อภิมาณงานวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลจากผลการวิจัยแต่ละเรื่องซึ่งวัดได้ในรูปดัชนีมาตรฐาน ได้แก่ ขนาดอิทธิพลและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ การสังเคราะห์งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณมีลักษณะแตกต่างจากการสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีอื่นโดยทั่วไปสรุปได้ 5 ประการ คือ 1) การนิยามตัวแปรสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัย และการนิยามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ชัดเจน เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ 2) เครื่องมือสำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยเป็นแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นการลงรหัสข้อมูล 3) ตัวแปรตามเป็นดัชนีมาตรฐานเสมอ 4) แบบแผนการวิจัยเทียบเคียงได้กับแบบแผนการวิจัยเชิงสำรวจที่มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายความแตกต่างของปรากฏการณ์ และ 5) ผลการวิเคราะห์ใหม่ที่ได้มีความลึกซึ้งมากกว่าผลการวิจัยเดิม (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์งานวิจัยในช่วงการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 1 พ.ศ. 2542-2551 นั้นนับว่าเป็นการปฏิรูประบบการศึกษาของไทยทั้งระบบ โดยเน้นที่การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาและการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ สมพักร์ สันติพงศ์ศักดิ์ (2543) พบว่ามีการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านมาบ้างแล้ว แต่ยังไม่พบการสังเคราะห์เกี่ยวกับการเขียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา ซึ่งพบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2549- 2558 มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านการเรียนการสอนภาษาไทยทั้งหมดที่สืบค้นได้จากโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทยทั้งหมด 195 เรื่อง ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองในการศึกษา โดยเป็นการทดลองใช้นวัตกรรมต่าง ๆ ทั้งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาทักษะทางด้านการเขียนของผู้เรียน แต่ความรู้ในเรื่องดังกล่าวยังขาดการรวบรวมและสังเคราะห์ขาดการผสมผสานกันอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอนและพัฒนา

ผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจทำการสังเคราะห์การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาเพื่อเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ดังกล่าว

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยของนักเรียนในระดับประถมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะงานวิจัยที่มีต่อค่าขนาดอิทธิพล ของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยของนักเรียนในระดับประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรของการวิจัยครั้งนี้ คือ วิทยานิพนธ์และปริญญาานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จากมหาวิทยาลัยของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา เฉพาะที่เป็นฉบับภาษาไทย ที่ทำการวิจัยในระหว่างปี พ.ศ. 2549-2558 จากการสืบค้นผ่านโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย โดยใช้คำสืบค้นว่า “ภาษาไทย” และ “การเขียน”

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง คือ วิทยานิพนธ์ของนิสิต นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐบาลที่ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ในการคัดเลือกรงานวิจัยจากแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย จำนวน 89 เรื่อง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชุดคือ แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย และแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย

2.1 แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย เป็นแบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของงานวิจัย 4 ด้านประกอบด้วย ด้านผู้วิจัยและการพิมพ์ ด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย ด้านวิธีวิทยาการวิจัย โดยมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยในงานวิจัย 4 ประเด็นคือ 1) ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่ใช้เทคนิคสังเคราะห์งานวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ 2) สร้างแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย 3) ตรวจสอบความเป็นปรนัยและความครอบคลุมของตัวแปรด้านคุณลักษณะงานวิจัยโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ 4) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความครอบคลุมของตัวแปรด้านคุณลักษณะงานวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องจำนวน 5 ท่าน

2.2 แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย เป็นแบบประเมินของสำนักงานเลขาธิการสภากระทรวงศึกษาธิการ มีคะแนนในการประเมินในแต่ละข้อ 0 ถึง 4 คะแนน และมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนประเมินดังนี้

คะแนนประเมินต่ำกว่า 0.80	หมายถึง งานวิจัยมีคุณภาพงานวิจัยต่ำ
คะแนนประเมินอยู่ระหว่าง 0.81 – 1.60	หมายถึง งานวิจัยมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ
คะแนนประเมินอยู่ระหว่าง 1.61 – 2.40	หมายถึง งานวิจัยมีคุณภาพระดับปานกลาง
คะแนนประเมินอยู่ระหว่าง 2.41 – 3.20	หมายถึง งานวิจัยมีคุณภาพค่อนข้างสูง
คะแนนประเมินอยู่ระหว่าง 3.21 - 4.00	หมายถึง งานวิจัยมีคุณภาพสูง

องค์ประกอบในการประเมินคุณภาพงานวิจัยมีทั้งหมด 8 ส่วนคือ 1) การกำหนดปัญหาวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2) เหตุผลและความจำเป็นในการทำวิจัย 3) การกำหนดกรอบในการทำวิจัย 4) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 5) วิธีดำเนินงานวิจัย 6) การนำเสนอผลการวิจัย 7) ประโยชน์ของงานวิจัย และ 8) คุณภาพงานวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยมาประเมินร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของการประเมิน (inter-rater reliability) โดยการนำคะแนนในการประเมินคุณภาพงานวิจัยระหว่างผู้วิจัยและผู้เชี่ยวชาญมาหาความสัมพันธ์โดยใช้สหสัมพันธ์เพียร์สัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1. สืบหารายชื่องานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเขียน วิชาภาษาไทย ของนักเรียนระดับประถมศึกษา จากการสืบค้นทางคอมพิวเตอร์ผ่านระบบโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย

2. สืบหาและค้นหาตัวเล่มจริงของวิทยานิพนธ์ และงานวิจัย ตามรายการที่สืบค้นได้จากห้องสมุดของแต่ละสถาบันที่ระบุว่ามีตัวเล่มจริง

3. ตรวจสอบความสอดคล้องในการประเมินคุณภาพงานวิจัยกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวิเคราะห์ อภิธาน ปริक्षाและขอรับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ โดยคะแนนในการตรวจสอบความสอดคล้องแบบ IOC มีค่าระหว่าง 0.80-1.00 ก่อนนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะ

4. ทดลองนำแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย และแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยที่สร้างขึ้นไปใช้บันทึกข้อมูลจากงานวิจัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 เรื่อง เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของภาษา และความครอบคลุมในการเก็บข้อมูลตัวแปรคุณลักษณะของงานวิจัยก่อนจะนำมาปรับปรุงให้มีความชัดเจนมากขึ้น แล้วนำเครื่องมือทั้ง 2 ชุดไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบต่อไป

5. ทำหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้บันทึกข้อมูลจากงานวิจัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 เรื่องอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของการประเมินคุณภาพงานวิจัยระหว่างผู้เชี่ยวชาญกับผู้วิจัย (inter-rater reliability) โดยการนำคะแนนมาหาความสัมพันธ์โดยใช้สหสัมพันธ์เพียร์สัน แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง ผลตรวจสอบพบว่าคะแนนการประเมินแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($r = 0.723$) แสดงว่าเครื่องมือสามารถนำไปใช้ได้จริง แสดงรายละเอียดระหว่างผู้ให้คะแนน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ความสัมพันธ์ของคะแนนการประเมินงานวิจัยระหว่างผู้วิจัยกับผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ประเมิน	แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย			
	N	Mean	SD	r
ผู้วิจัย	30	3.23	1.019	0.723
ผู้เชี่ยวชาญ	30	3.33	1.200	

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. อ่านเนื้อหาในงานวิจัยเพิ่มเติมจากการสำรวจบทคัดย่อ เพื่อคัดเลือกรายงานวิจัยว่าผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่างานวิจัยแต่ละเล่มจะต้องประกอบด้วย 1) การกำหนดปัญหาวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2) เหตุผลและความจำเป็นในการทำวิจัย 3) การกำหนดกรอบในการทำวิจัย 4) เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 5) วิธีดำเนินงานวิจัย 6) การนำเสนอผลการวิจัย 7) ประโยชน์ของงานวิจัย และ 8) คุณภาพงานวิจัย หรือไม่ และมีเนื้อหาสาระครบถ้วนเพียงพอที่จะนำมาสังเคราะห์งานวิจัยได้หรือไม่

2. อ่านงานวิจัยอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่งเพื่อประเมินคุณภาพงานวิจัยตามแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยและบันทึกข้อมูลจากงานวิจัยลงในแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย

3. ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพงานวิจัย และการบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยอีกครั้งหนึ่ง หากมีส่วนใดบกพร่อง หรือข้อมูลไม่ชัดเจน จะอ่านและบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมลงไปให้เรียบร้อยและชัดเจน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรจัดประเภท โดยใช้สถิติร้อยละและความถี่

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง เพื่อให้ทราบการกระจายของข้อมูล

4.3 ประเมินคุณภาพงานวิจัย โดยใช้สถิติร้อยละและความถี่

4.4 วิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยที่มีผลต่อค่าขนาดอิทธิพล โดยใช้สูตรของ Glass (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) สำหรับงานวิจัยที่ทราบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนวัดครั้งแรก (Pretest) และคะแนนวัดครั้งหลัง (Posttest) คำนวณค่าขนาดอิทธิพลตามสูตรต่อไปนี้

$$d = \frac{\bar{Y}_{\text{post}} - \bar{Y}_{\text{pre}}}{S_{\text{pooled}}}$$

เมื่อ d แทน ขนาดอิทธิพล

$\bar{Y}_{\text{post}}$ แทน ค่าเฉลี่ยตัวแปรก่อนวัด

$\bar{Y}_{\text{pre}}$ แทน ค่าเฉลี่ยตัวแปรหลังวัด

S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาได้แยกนำเสนอเป็น 2 ตอน คือ 1) คุณลักษณะงานวิจัย 2) คุณลักษณะงานวิจัยที่มีผลต่อค่าขนาดอิทธิพล

ตอนที่ 1 คุณลักษณะงานวิจัย

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยจำแนกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านผู้วิจัยและการพิมพ์ ด้านเนื้อหาของงานวิจัย และด้านวิทยาการวิจัย ด้านคุณภาพงานวิจัย จากคุณลักษณะงานวิจัยทั้ง 4 ด้าน กรณีที่เป็นตัวแปรจัดประเภท จะรายงานค่าโดยใช้ความถี่และร้อยละ กรณีที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง จะรายงานค่าโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ความเบ้ และความโด่ง ดังนี้

ด้านผู้วิจัยและการพิมพ์

วิทยานิพนธ์ที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (ร้อยละ 26.97) โดยแหล่งที่ผลิตคือ คณะศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ (ร้อยละ 87.64) ซึ่งเป็นสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน/การพัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอน (ร้อยละ 89.89) ในด้านระดับการศึกษาทั้งหมดเป็นระดับปริญญาโท (ร้อยละ 100) และเป็นเพศหญิง (ร้อยละ 86.52) ทั้งนี้ปีที่พิมพ์ส่วนใหญ่คือ พ.ศ.2553 และ พ.ศ.2555 (ร้อยละ 15.73) ซึ่งงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้มีจำนวนหน้าทั้งหมดเฉลี่ย 227 หน้า และจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวกเฉลี่ย 92 หน้า

ด้านเนื้อหาของสาระของงานวิจัย

วิทยานิพนธ์ที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ประเภทการเปรียบเทียบ (ร้อยละ 47.19) โดยมีสมมติฐานส่วนใหญ่เป็นแบบมีทิศทาง (ร้อยละ 87.64) ทั้งนี้ตัวแปรต้นทุกงานวิจัยเป็นตัวแปรเชิงคุณลักษณะ และตัวแปรตามทั้งหมดเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ โดยส่วนใหญ่แล้วกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 (ร้อยละ 22.47) สำหรับงานวิจัยส่วนใหญ่ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็นคือ การเลือกแบบเจาะจง (ร้อยละ 38.20) ซึ่งระยะเวลาในการทดลองส่วนใหญ่คือ ในช่วงเวลา 3 เดือน (ร้อยละ 47.19) ทางด้านรูปแบบของการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนใหญ่จะเป็นการทดสอบหรือแบบวัด (ร้อยละ 89.89) เมื่อพิจารณาวิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือส่วนใหญ่มีการพิจารณาความเป็นปรนัย (ร้อยละ 44.94) โดยตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือแบบสอบซ้ำ (ร้อยละ 82.02) และพิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (ร้อยละ 100) ทางด้านสมมติฐานเฉลี่ยมี 2 ข้อ สำหรับจำนวนตัวแปรต้นเฉลี่ยมี 1 ตัวแปร ตัวแปรตามเฉลี่ยมี 2 ตัวแปร จำนวนกลุ่มของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเฉลี่ยมี 1 กลุ่ม ขนาดตัวอย่างรวมทั้งหมดเฉลี่ย 28 คน จำนวนเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองเฉลี่ยมี 16 ชุด และจำนวนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเฉลี่ยมี 2 ชุด ตามลำดับ

ด้านวิธีวิทยาการวิจัย

วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์มีแบบแผนการวิจัยทั้งหมดเป็นเชิงทดลอง ซึ่งแบบแผนการวิจัยเชิงทดลองส่วนใหญ่คือ one group pretest-posttest design (ร้อยละ 93.26) โดยส่วนใหญ่จะมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (ร้อยละ 34.83) เมื่อพิจารณาการทดสอบสมมติฐานที่ให้ค่าขนาดอิทธิพล 89 ค่าพบว่าเครื่องมือที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทั้งหมดเป็นข้อสอบหรือแบบวัด (ร้อยละ 100) สำหรับการเปรียบเทียบ

งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นแบบ pretest กับ posttest (ร้อยละ 93.26) ทางด้านรูปแบบของการสรุปผลการทดสอบสมมติฐานส่วนใหญ่เป็นการสรุปว่าแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 (ร้อยละ 76.40) ทั้งนี้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตามมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.73 ค่าความยากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.51 และค่าอำนาจจำแนกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.48 ตามลำดับ

ด้านคุณภาพของงานวิจัย

วิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำนวน 89 เล่ม มีคะแนนการประเมินคุณภาพงานวิจัยเฉลี่ยเท่ากับ 3.2 จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ซึ่งใช้เกณฑ์ของ สำนักงานเลขาธิการสภา กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ซึ่งแสดงว่างานวิจัยด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่มีคุณภาพงานวิจัยค่อนข้างสูง

ตอนที่ 2 คุณลักษณะงานวิจัยที่มีผลต่อค่าขนาดอิทธิพล

ด้านผู้วิจัยและการพิมพ์

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของค่าขนาดอิทธิพล จำแนกตามคุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัย พบว่า ตัวแปรที่ทำให้ค่าขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทั้งหมด 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) สถาบันที่ผลิตงานวิจัย 2) แหล่งที่ผลิต 3) สาขาที่ผลิตงานวิจัย 4) เพศที่ผลิตงานวิจัย และ 5) ปีที่พิมพ์

ด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของค่าขนาดอิทธิพล จำแนกตามคุณลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย พบว่า ตัวแปรที่ทำให้ค่าขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทั้งหมด 2 ตัวแปร ได้แก่ 1) ตัวแปรรูปแบบการจัดการเรียนการสอน 2) ตัวแปรทักษะทางด้านการเขียน ส่วนตัวแปรที่ทำให้ค่าขนาดอิทธิพลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีทั้งหมด 2 ตัวแปรคือ 1) ตัวแปรความมุ่งหมาย โดยตัวแปรความมุ่งหมายที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุดคือวิจัยและพัฒนา รองลงมาคือการเปรียบเทียบ 2) ตัวแปรสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยตัวแปรสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงสุดคือ รูปภาพ รองลงมาคือชุดกิจกรรมและบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ด้านวิธีวิทยาการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของค่าขนาดอิทธิพล จำแนกตามคุณลักษณะงานวิจัยด้านวิธีวิทยาการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่ทำให้ค่าขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มีทั้งหมด 8 ตัวแปร ได้แก่ 1) ประเภทสมมติฐาน 2) ระดับชั้นของกลุ่มตัวอย่าง 3) ระยะเวลาในการทดลอง 4) แบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง 5) วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ 6) ชนิดของความเชื่อมั่น 7) คะแนนในการประเมินคุณภาพงานวิจัย และ 8) รูปแบบของการสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ส่วนตัวแปรที่ทำให้ค่าขนาดอิทธิพลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าสามารถอธิบายความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลได้ มีทั้งหมด 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) รูปแบบของการสุ่มตัวอย่าง 2) วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ และ

3) ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล โดยตัวแปรประเภทรูปแบบของการสุมตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุด คือ รูปแบบของการสุมตัวอย่างแบบง่าย รองลงมาคือรูปแบบของการสุมตัวอย่างแบบเจาะจง วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือคือความเชื่อมั่น รองลงมาคืออำนาจจำแนก ประเภทการวิเคราะห์ข้อมูลคือ One-way ANOVA, ANCOVA รองลงมาคือ Dependent t-test

อภิปรายผล

การสังเคราะห์การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาได้แบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 2 ตอน คือ 1) คุณลักษณะงานวิจัย 2) คุณลักษณะงานวิจัยที่มีผลต่อค่าขนาดอิทธิพล ตอนที่ 1 คุณลักษณะงานวิจัย

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ส่วนใหญ่อยู่ในปี พ.ศ. 2553 และ พ.ศ. 2555 อาจเป็นเพราะในปีดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้เล็งเห็นความสำคัญของทักษะการสื่อสารมากขึ้น จึงนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีกระบวนการคิด วิเคราะห์ ซึ่งเป็นหนึ่งในสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2558) กล่าวว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช่วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

ตอนที่ 2 คุณลักษณะงานวิจัยที่มีผลต่อค่าขนาดอิทธิพล

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างตัวแปรคุณลักษณะกับค่าขนาดอิทธิพล พบว่าตัวแปรด้านเนื้อหาสาระจำนวน 2 ตัวแปร และด้านวิธีวิทยาการวิจัย จำนวน 3 ตัวแปร ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ห่อภิมาณของ สุพรรณษา หลังประเสริฐ (2550) ในบางตัวแปรที่ส่งผลให้ค่าขนาดอิทธิพลแตกต่างกันมากที่สุดได้แก่ ตัวแปรความมุ่งหมาย สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน รูปแบบของการสุมตัวอย่าง วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือและประเภทการวิเคราะห์ข้อมูล ตัวแปรดังกล่าวที่ส่งผลต่อค่าขนาดอิทธิพล กล่าวคือ ความแตกต่างของตัวแปรดังกล่าวส่งผลต่อทักษะการเขียน ค่าขนาดอิทธิพลยังสูงแสดงว่ามีผลต่อความแตกต่างของทักษะการเขียนมาก

จากการสังเคราะห์โดยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุดคือ การสอนโดยใช้ทฤษฎี 4MAT อาจเป็นเพราะการจัดการสอนแบบ 4MAT เป็นรูปแบบการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการพัฒนา ค้นคว้าวิจัย ของนักการศึกษาชาวอเมริกัน คือแมคคาร์ธี (McCarthy) ให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และการใช้การสอนที่คำนึงถึงการใช้สมองซีกซ้ายและซีกขวา

อย่างสมดุล (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2545) แบบฉบับ หรือลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความแตกต่างของบุคคลมี 4 แบบ คือ 1) แบบ WHY เป็นคนช่างสงสัย อยากรู้ อยากเห็น 2) แบบ WHAT เป็นผู้สนใจข้อเท็จจริง เรียนรู้จากการรับข้อมูลข่าวสาร 3) แบบ HOW เป็นผู้สนใจในวิธีการต่าง ๆ ชอบลงมือปฏิบัติ 4) แบบ IF เป็นผู้ชอบค้นหาว่าเป็นไปได้หรือไม่ (เทคนิคสมองซีกขวา) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4MAT เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยกระบวนการเรียนรู้เป็นผลมาจากวิธีการหรือช่องทางที่บุคคลรับรู้แล้วจัดกระบวนการสิ่งที่ได้รับรู้นั้น วิธีการที่บุคคลรับรู้มีสองประเภทคือ หนึ่งผ่านประสบการณ์รูปธรรมหรือประสบการณ์ตรงและสองผ่านความคิดรวบยอดหรือมโนคติ ที่เป็นรูปธรรม และ เดียร์ พานิช (2544) อธิบายว่าการทำงานของสมองทั้งสองซีก ทำให้นักเรียนเกิดความท้าทายไม่น่าเบื่อ และเรียนด้วยความสนุกสนาน เพลิดเพลินต่อเนื่องเป็นเวลานาน ซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้โดยธรรมชาติ ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถเต็มตามศักยภาพของตน อย่างไรก็ตามการสอนแบบ 4MAT ไม่ได้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งถึงจะมีค่าขนาดอิทธิพลสูงกว่าวิธีอื่น ๆ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าการสอนโดยวิธี 4MAT เป็นวิธีการสอนที่ดีที่สุด

ตัวแปรด้านสื่อการสอนที่มีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลสูงที่สุดคือ การใช้รูปภาพ เป็นสื่อการสอน อาจจะเพราะรูปภาพเป็นสื่อที่มีลักษณะที่หาได้ง่าย ประหยัดค่าใช้จ่าย สะดวก และรวดเร็วในการนำมาใช้อาจพบได้จาก หนังสือ เอกสาร หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งผู้สอนควรได้สะสม และรวบรวมรูปภาพต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม และนำมาใช้ในการเรียนการสอน จัดเป็นสื่อการเรียนการสอน ที่สามารถรับรู้หรือเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเรียกว่า ทัศนวัสดุ สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ รูปภาพช่วยให้เข้าใจได้ดีกว่าการอธิบายเพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไคค์ ซึ่งพบว่ากฎของการเรียนรู้จากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยการกระทำอย่างมีเป้าหมาย ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจต่อสิ่งเร้าทำให้อยากแสดงพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก และควรศึกษาว่าอะไรคือรางวัลหรือผลที่ผู้เรียนพึงพอใจ เพื่อใช้ให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเรียนซ้ำอีก นอกจากนั้นควรให้ผู้เรียนฝึกสิ่งที่เรียนรู้แล้วนั้นอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดทักษะในสิ่งนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ วิจิตรา อาจวิเชียร (2547) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาแผนบูรณาการเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสอนเขียนประโยคจากภาพ พบว่านักเรียนมีความสามารถเขียนในการเขียนประโยคเพิ่มขึ้นร้อยละ 61.71

ด้านคุณภาพงานวิจัย พบว่างานวิจัยทุกเล่มที่นำมาสังเคราะห์มีปริมาณเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากพอ คือมีจำนวนมากกว่า 20 เล่ม อาจเป็นเพราะในปัจจุบันมีการศึกษาค้นคว้าด้านการสื่อสารมากขึ้น ทำให้มีเอกสารทางวิชาการ บทความ หรืองานวิจัยต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และพบว่าวิทยานิพนธ์ที่นำมาสังเคราะห์จำนวน 89 เล่มมีคะแนนการประเมินงานวิจัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.2 คิดเป็นร้อยละ 80.90 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ระดับค่อนข้างสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งทิพย์ สุภาพ (2557) เมื่องานวิจัยมีคุณภาพอยู่ในระดับค่อนข้างสูงจะทำให้ได้สารสนเทศที่หลากหลายและน่าสนใจเช่น วิธีการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อการเขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาอันจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยได้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่สามารถอธิบายความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอติพิลได้ มีค่าเฉลี่ยขนาดอติพิลที่ค่อนข้างสูง ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยในรับประถมศึกษาควรนำคุณลักษณะงานวิจัยดังกล่าวไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ตัวแปรรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตัวแปรสื่อการสอน เป็นต้น โดยรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีค่าขนาดอติพิลสูงคือการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ทฤษฎี 4MAT เป็นการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการเขียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ส่วนตัวแปรสื่อการสอนที่มีค่าขนาดอติพิลสูงคือ การใช้รูปภาพเป็นสื่อ ซึ่งเป็นสื่อที่ใกล้ตัว หาได้ง่าย ประหยัด และสามารถพัฒนาทักษะการเขียนเพื่อใช้ในการชีวิตประจำวันได้ทันที

1.2 การนำตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่สามารถอธิบายความแตกต่างของค่าเฉลี่ยขนาดอติพิลได้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงบริบทอื่น ๆ ของชั้นเรียน เช่น จำนวนนักเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

1.3 ครูผู้สอนควรมีความเข้าใจในตัวแปรที่จะนำไปใช้ในชั้นเรียน เช่น ตัวแปรรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และตัวแปรสื่อการสอน ควรมีแนวคิดทฤษฎีเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องในการจัดการเรียนรู้และการใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งสังเคราะห์ด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาเท่านั้น ซึ่งผู้ที่สนใจอาจจะศึกษาให้ลึกขึ้นเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาการเขียนในแต่ละระดับชั้นหรือแต่ละประเภทของการเขียน เป็นต้น

2.2 ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์งานวิจัยในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่หลากหลายและเป็นประโยชน์มากขึ้น เช่น การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรูปแบบของการเขียน การศึกษาวิธีการวัดและประเมินที่ส่งผลต่อการเขียน และเนื่องจากการเขียนภาษาไทยนั้นมีหลายประเภทผู้ที่สนใจอาจจะแยกศึกษาเป็นแต่ละประเภทเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์เพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *ประกาศนโยบาย*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เจียร์ พานิช. (2544). *4MAT การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสอศรีขลุ่ยดั่งศรี.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *การวิเคราะห์ทอภิมาน META-ANALYSIS*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2545). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9199 เทคนิค พรินต์ติ้ง.
- รุ่งทิพย์ สุภาพ. (2557). *การพัฒนาชุดการสอนการอ่านและเขียนคำที่มีตัวสะกดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- วชิระ แสงสุวรรณ. (2558). *ทักษะภาษาไทยกับการใช้ [ออนไลน์]*. ค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2558, จาก: <<http://thaiedu2104.blogspot.com/p/4.html>>
- วิจิตรา อาจิวชัย. (2547). *การพัฒนาแผนบูรณาการและหนังสือเรียนภาษาไทยเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเรื่องลอยกระทงชั้นประถมศึกษาปีที่2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- สุพรรณษา หลังประเสริฐ. (2550). *การวิเคราะห์ห่อภีมานงานวิจัยด้านนวัตกรรมการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- สมพักตร์ สันติพงศ์ศักดิ์. (2543). *การศึกษาการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษา. (2552). *รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาไทย : การวิเคราะห์ห่อภีมาน (Meta-analysis)*. กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.